

גילוי.

ואמר רבי שמעון: אני ראיתי נחש ששתה ציר בצידן.

אמרו לו: נחש שטיא הוה, ואין מביאין ראיה מן השוטים!

אמר ליה רבא לרב נחמן בר יצחק: אודי לי, מיהת, בציר, שאין לחשוש בו לגילוי דלא קיימא לן ביה כרבי שמעון. והראיה, דהא רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע ורבנן כי הוה לחו גילויא, שהיה להם מים או יין שהתגלו, שדו ליה בציר, היו טובלים אותם בציר, לפי שהציר שורף את הארס!

וכמו שבציר לית הלכתא כרבי שמעון, בדבש נמי אין הלכה כמוהו.

אמר ליה רב נחמן בר יצחק: אודי לי מיהא בדבש, שהלכה כרבי שמעון, היות דרבי שמעון בן אלעזר קאי כוותיה דרבי שמעון, וחייש בו לגילוי.

דתניא: וכן, כדברי רבי שמעון, היה רבי שמעון בן אלעזר אוסר בדבש מגולה.

אמר רב נחמן: חלב העשוי ככובע — אינו סותם.

ומבארין: היכא איכא כזה חלב?

אמרי לה, יש אומרים שהוא חיטי דכרכשא, והוא החלב המצוי על החלחולת, שהוא עשוי עיגולים עיגולים כמו כובע, ואם ניקבה, ואותו חלב סותמה, לא מהני סתימתו, והיא טרפה.

ואמרי לה, ויש אומרים, שהוא טרפשא

דליבא. שומן הלב שעשוי ככובע. שאם ניקב הלב, או הריאה הסמוכה לו, אין שומן זה סותם את הנקב.

אמר רבא: שמעית מיניה דרב נחמן תרתי שמועות, בדין חלב שעל הקיבה. חד, חלב אחד נקרא חימצא, וחד, חלב אחד, נקרא בר חימצא.

חד מהם סתיב, סותם נקב, וחד לא סתיב, ולא ידענא הי מיניהו סתיב.

רב הונא בר חיננא, ורב הונא בריה דרב נחמן אמר: בר חימצא — סתיב, חימצא — לא סתיב.

אמר רב טובות: וסימניך: יפה נח הבן "בר חימצא" שסותם, מכח האב "חימצא", שאינו סותם.

ומבארתי הגמרא: הי חימצא והי בר חימצא?

תא שמע: דאמר רב נחמן: אינהו, בני ארץ ישראל, מיכל אכלי ליה, דקסברי חלב טהור הוא.

ולדידן, אפילו מיסתם נמי לא סתיב! א-ג

והיינו, נהי דאנן, בני בבל, לא מחזיקין את החלב הזה כחלב טהור ואין אנו אוכלים אותו, אבל אין זה מסתבר שנחלוק על כך שהוא סותם את הנקב. ומוכח מדבריו שחלב זה של הקיבה, שנחלקו בו בני ארץ ישראל ובני בבל אם מותר לאוכלו, הוא החלב שנקרא "בר חימצא", שעליו אמר רב נחמן שהוא סותם.

הקיבה עשויה כקשת, ומוקפת משני צידיה בחלב. הצד הפנימי של הקיבה נקרא "ייתרא" על שם יתר הקשת, שהוא החבל

הנמתח בין שתי קצות הקשת, מצידה הפנימי. והצד החיצון נקרא "קשתא" על שם הקשת, מצידה החיצון.

החלב המצוי בצד הפנימי של הקיבה קרוי "חלב דאייתרא", והיינו, החלב שנמצא בצידו של היתר. ואילו החלב המצוי בצדה החיצון של הקיבה נקרא "חלב דאקשתא", שנמצא על הקשת מבחוץ. וב"חלב דאייתרא" נחלקו בני ארץ ישראל ובני בבל, וכדמפרש ואזיל.

וחלב דאקשתא — כולי עלמא לא פליגי דאסיר. שאינו מהודק ואינו מחובר לקיבה אלא באמצע הקשת.

כי פליגי — בחלב דאייתרא. בני בבל סבירי כרבי ישמעאל, שכל קרום ונקלף חלב טמא הוא, וחלב זה קרום ונקלף הוא. ואילו בני ארץ ישראל סבירי כרבי עקיבא, דבעינן תותב ונקלף, והאי לאו תותב הוא.

איכא דאמרי: חלב דאייתרא — כולי עלמא לא פליגי דשרי. דסברי כרבי עקיבא, דכיון דלאו תותב הוא שריא.

כי פליגי, בחלב דאקשתא, שמחובר הוא במקצת. ופליגי אם חיבור במקצת חשיב תותב.

ועתה חוזרת הגמרא ללישנא קמא, דפליגי בחלב דאייתרא, ובני ארץ ישראל הם בלבד שנהגו לאוכלה -

כי הא דאמר רב אויא אמר רבי אמי, שהוא מבני ארץ ישראל: מקמציין, והיינו, כשבאים לאכול את החלב דאייתרא, מסירים מעט חלב מעליו, כדי לצאת מידי ספק חלב שעל הקרב שאסור לאוכלו, ואכלינן לחלב

דאייתרא.

וכן אמר רבי ינאי משום זקן אחד — מקמציין.

אמר רב אויא: הוה קאימנא קמיה דרבי אמי — קמצו לחלב דאייתרא מלמעלה והבו ליה, ואכל!

שמעיה משמשו דרבי חנינא, הוה קאי קמיה דרבי חנינא.

אמר ליה רבי חנינא: קמוין, הב לי, דאיכול מחלב דאייתרא.

חזייה רבי חנינא דהוי קמחפם, מהסס מליתן לו לאוכלו.

אמר ליה: בבלאה את! שנוהגים בו איסור. גזם, חתוך אותו כולו עד עיקרו, ולשיטתך שהוא אסור — שדי, זרוק אותו!

תניא: רבן שמעון בן גמליאל אומר: בני מעיין שניקבו, וליחה מפנים סותמתן — כשרה.

ומבארין: מאי ליחה?

אמר רב כהנא: שירקא דמעייא, נוזל דביק, דנפיק היוצא מהמעיים רק אגב דוחקא. ולכן הוי סתימא מעליא.

גמירי למדו חבריא דרבי אבא מרבי אבא בריה דרבי חייא, זמנו — רבי זירא.

ואמרי לה: גמירי חבריא דרבי זירא מרבי זירא, זמנו — רבי אבא בריה דרבי חייא בר אבא:

כפי אמר רבי יוחנן — הלכה כרבן שמעון בן גמליאל בטרפה, והלכה כרבי שמעון באבל.

ומבארין: הלכה כרבן שמעון בן גמליאל בטרפה — הא דאמרן, בני מעיים שניקבו וליחה סותמתן, כשרה.

הלכה כרבי שמעון באבל, מאי היא?

דתניא: אבל שלא ידע שמת לו קרוב, אם כל שלשה ימים הראשונים בא אותו האבל ממקום קרוב אל המקום שהו יושבים האבלים, שהוא מהלך יום אחד, שהיה ראוי שידע מאבלותו, הרי אפילו שלא ידע שעליו להתאבל מונה הוא עמהן, יחד עם קרוביו שהחלו כבר להתאבל ביום הראשון, ומסיים את אבלותו יחד עמהם.

אבל אם בא ממקום רחוק — מונה לעצמו מיום שהגיע את שבעת ימי האבלות.

מכאן ואילך, אם בא לאחר שלשה ימים מתחילת האבלות, אפילו בא ממקום קרוב, מונה לעצמו.

רבי שמעון אומר: אפילו אם ביום השביעי בא ממקום קרוב — מונה עמהן.

אמר מאן דהוא אחד מן התלמידים, ששמו לא היה זכור למסדרי הגמרא: איזבי, אזכה ואיסק, ואעלה מבבל לארץ ישראל, ואגמרה לשמעטא מפומיה דמרה. מבעל השמועה [רבי אבא], ואברר אם אכן אמר שהלכה כרבי שמעון.

כי מליק, אשכחיה לרבי אבא בריה דרבי חייא בר אבא.

אמר ליה: וכי אמר מר - הלכה כרבן

שמעון בן גמליאל בטרפה?

אמר ליה: הא אין הלכה כרבי שמעון בטרפה, אמרי!

ושוב שאלו: כרבי שמעון באבל, מאי? האם הלכה כמותו באבל או לא.

אמר ליה: אם הלכה כרבי שמעון באבל — פלוגתא נינהו.

דאיתמר: רב הסדא אמר: הלכה כרבי שמעון באבל. וכן אמר רבי יוחנן: הלכה כרבי שמעון באבל.

ורב נחמן אמר: אין הלכה כרבי שמעון באבל.

ומסקנת הגמרא היא: ואין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל בטרפה.

והלכה כרבי שמעון באבל.

דאמר שמואל — הלכה כדברי המיקל באבל.

אמר רב שימי בר חייא: מקיפים בבני מעיים. אם ניקבו המעיים, ואין יודעים אם ניקבו לפני שחיטה או לאחריה, מנקבים בה נקבים נוספים, ומקרבים ומשווים אותם, ואם הם דומים, בידוע הוא שנהיו הנקבים לאחר שחיטה.

ומביאה הגמרא מעשה בהנהו בני מעיים מנוקבים דאתו לקמיה דרבא.

אקפינהו רבא, ולא אידמו הנקבים שהיו לנקבים שניקבו.

אתא רב משרשיא בריה דרבא, ממשמש

בהו בנקבים החדשים, ואידמו, נעשו כל הנקבים דומים.

אמר ליה רבא לבנו: מנא לך חכמה הא?!

אמר ליה: מעצמי הבינותי, שידעתי כמה ידי ממשמשו בהני הנקבים הקודמים מקמי דליתי לקמיה דמר. והילכך, משמשתי בנקבים החדשים, כדי להשוות אותם לקודמים באמצעות משמוש הידים, כשם שמושמשו הקודמים.

אמר ליה רבא: חכים ברי בטרפות — כרבי יוחנן! שהיה חכם בכל מילי.⁽⁵¹⁾

רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרוייהו - מקיפים בריאה!

אמר רבא: לא אמרן שמקיפין בריאה אלא באותה ערוגה. והיינו, באותו הדופן של הריאה, הימני או השמאלי. אבל מערוגה לערוגה לא מקיפין.

והלכתא - מקיפין אפילו מערוגה לערוגה, מדקה לדקה, מאונא לאונא, שהיא החלק הדק שבריאה, ומגסה לגסה, ומאומא לאומא, שהיא החלק הגס שבריאה.

אבל לא מקיפין מגסה לדקה, ולא מדקה לגסה.

אביי ורבא דאמרי תרוייהו: מקיפין בקנה. שאם נמצא קנה שנפסק או שהיה בו חור בגודל איסר, ואין יודעים אם אירע לפני השחיטה או אחריה, חותכים במקום אחר בקנה, ומשווים ביניהם.

אמר רב פפא: לא אמרן דמקיפין בקנה אלא

באותה חוליא. אבל מחוליא לחוליא, לא מקיפין.

והלכתא — אפילו מחוליא לחוליא מקיפין. ומבר חוליא לבר חוליא. "בר חוליא" הוא החצי התחתון של החוליה של הקנה, שהוא דק לעומת החצי העליון של הקנה שהוא עבה [עיי' ציור בספר שיחת חולין].

אבל לא מקיפין מחוליא לבר חוליא, ולא מבר חוליא לחוליא.

אמר זעירי: חלחולת, הכרכשת, שהוא המקום האחרון של המעי הגס, שבו יוצא הרעי החוצה, שניקבה — כשרה, הואיל ויריכים של הבהמה מעמידות וסותמות אותה.

וכמה תינקב ותהיה כשרה?

אמר רבי אילעי אמר רבי יוחנן: מקום הדבק, שהכרכשת דבוקה בירכים — כשר עד שיחתך ברובו.

שלא במקום הדבק - אם נחתך במשהו, פסול.

אמרוה רבנן קמיה דרבא משמיה דרב נחמן:

אמר להו רבא: לאו מי אמינא לכו, לא תתלו ביה ברב נחמן

בוקי פריקי, כדים ריקים. כלומר, דברים נ-ב שאינם נכונים.

הכי אמר רב נחמן: מקום הדבק — אפילו ניטל כולו, כשר. והוא, שנשתייר בו כדי תפיסה, אחיזת יד.

51. לישנא אחרינא, שהיה חכם בטרפות. רש"י